

TITULNÝ LIST METODIKY - ALBINIZMUS V AFRIKE

<i>Tematický celok/</i>	<i>Téma/</i>	<i>Aktivita</i>	<i>Ročník/Rozsah</i>	<i>výučby</i>
Humánna a regionálna geografia Južná Afrika Albinizmus v Afrike			2. ročník ŠŠ/45 minút	
Žiakom nadobúdané vedomosti			Žiakom osvojované zručnosti a spôsobilosti	
<ul style="list-style-type: none"> zhodnotiť spoločensko-politickú situáciu v regióne a zaujať stanovisko k súčasnému daniu v regióne na základe odlišnosti kultúr v Afrike a v Európe 			<ul style="list-style-type: none"> manipulovať s tabletom zaznamenávať výsledky z práce s tabletom zdieľať a prezentovať výsledky pred spolužiakmi zaujať postoj k téme 	
Požiadavky na vstupné vedomosti a zručnosti			Riešený didaktický problém	
<ul style="list-style-type: none"> vedomosti o regióne Južná Afrika podľa ŠVP zručnosť pracovať s internetom na tablete 			<ul style="list-style-type: none"> stereotypné vnímanie Afriky ako chudobného, rozvojového svetadielu poznatie kultúrnej rozmanitosti v regiónoch sveta a regiónov Afriky 	
Didaktické metódy a organizačné formy			Učebné pomôcky a didaktická technika	
<ul style="list-style-type: none"> metóda: riadené bádanie podľa koncepcie bádateľsky orientovaného vyučovania organizačná forma: skupinové vyučovanie 			<ul style="list-style-type: none"> počítač (notebook) s dataprojektorom tablety s pripojením na internet 	

ALBINIZMUS V JUŽNEJ AFRIKE

Úvod

Na predchádzajúcej vyučovacej hodine si žiaci osvojili región Južná Afrika, oboznámili sa s fyzickogeografickými a humánnogeografickými osobitosťami tohto regiónu. Inovatívnosť tejto metodiky spočíva v rozšírení poznatkov žiakov o kultúrno-spoločenskom probléme v tomto regióne, ktorý je šokujúco súčasný a z pohľadu vyspelých štátov veľmi nehumánný: prenasledovanie albínov v štátoch regiónu Južnej Afriky. Ľudia, trpiaci týmto ochorením sú v tomto regióne šikanovaní, prenasledovaní a zabíjaní z náboženských dôvodov, časti ich tiel bývajú predávané na čiernych trhoch, prípadne vyvážené mimo územia Afriky. Táto téma má biologické, geografické a občianske súvislosti.

PRIEBEH VÝUČBY

EVOKÁCIA (cca 10 min.):

Učiteľ uvedie tému. V menej rozvinutých štátoch sveta nie je ani dnes výnimkou, že niektoré skupiny obyvateľstva sú vyčleňované z dôvodu odlišných vonkajších znakov od väčšinovej spoločnosti (viď ilustračný obrázok).

Ilustračný obrázok

Zdroj: http://i.telegraph.co.uk/multimedia/archive/03165/albino_3165217b.jpg

Žiaci pracujú v piatich skupinách na téme, ktorú im prideli učiteľ, resp. si ju vyberú sami. Ich úlohou je v krátkosti (v časovom rozsahu 15 – 20 min.) naštudovať si s použitím internetu odpovede na nasledujúce otázky. Cieľom je získať základné informácie, nie hĺbkovú analýzu. Učiteľ si vytlačí otázky a každej skupine dá jednu. Pri každej skupine sa zastaví a usmerní žiakov ako majú pracovať. Žiakov je vhodné upozorniť, aby pri výbere obrázkov a videí pristupovali s citom a zohľadňovali citlivosť a brutálnosť témy.

1. Albinizmus ako ochorenie

Úloha: Vysvetlite svojim spolužiakom pojem albinizmus z biologického hľadiska a svoju odpoveď doplňte vhodnými obrázkami.

2. Regionálne rozšírenie albínov vo svete

Úloha: V ktorých štátoch Afriky sa vyskytuje najviac Albínov? Aký je ich počet (absolútny, relatívny)? Pri odpovedi použite mapu.

3. *Albinizmus ako kultúrno-spoločenský problém*

Úloha: S akými problémami sa v štátoch Afriky stretávajú albíni? (navedieme žiakov na problém prenasledovania z náboženských dôvodov, útokov na albínov).

4. *Prípadová štúdia – príbeh jednotlivca*

Úloha: Nájdite na internete príbeh jednotlivca, opíšte jeho životný príbeh a doplňte vhodnými obrázkami či videom.

5. *Politické riešenie problému albínov*

Úloha: Zistite, ako sa k tomu problému postavili významné svetové organizácie (OSN, EÚ) a lokálne vlády v štátoch Afriky? Akými opatreniami sa snažia proti tomuto problému bojovať a robiť osvetu?

UVEDOMENIE SI VÝZNAMU (CCA 15 -20 MIN.):

Žiaci pracujú spoločne na úlohách k téme pri počítači na internete, resp. tablete, robia si poznámky, vyberajú reprezentatívne informácie. Učiteľ ich usmerňuje, koordinuje čas a náplň jednotlivých skupín.

REFLEXIA (CCA 15 MIN.):

Žiaci postupne prezentujú nájdené informácie pred ostatnými spolužiakmi. Používajú poznámky, ktoré si zapísali a využívajú názorný audiovizuálny materiál na tablete alebo počítači.

1. *Albinizmus ako ochorenie a praktické problémy ich každodenného života*

Ide o celoživotné, genetické ochorenie, ktoré postihuje nielen ľudí, ale aj zvieratá. Pri tomto ochorení čiastočne alebo úplne chýba enzým tyrozináza, ktorý je zodpovedný za tvorbu pigmentového farbiva kože – melanínu. Priamo zasiahnuté orgány týmto ochorením bývajú koža, vlasy a oči.

Diagnostika sa robí zisťovaním množstva melanínu v koži a očným vyšetrením, kedy sa zistí, že oko nemá farbivo, teda je bezfarebné. Aj obom zdravým rodičom sa môže narodiť albín, ak sú prenášačmi tohto ochorenia. S albinizmom často súvisia aj iné ochorenia ako rakovina kože alebo slepota, a to hlavne v rozvojových krajinách, kde ľudia nemajú dostatočné znalosti a prostriedky ako si pokožku chrániť a kde je znížená kvalita zdravotníckej starostlivosti.

Praktickým problémom života albínov je ostré slnko. Vzhľadom na to, že im chýba kožný pigment, musia si pokožku chrániť oblečením s dlhými rukávmi, natierať sa krémami a oči si musia chrániť slnečnými okuliarmi. K týmto veciam však mnohí nemajú prístup z ekonomických dôvodov. Mnoho albínov trpí rakovinou kože, čiastočnou alebo úplnou slepotou.

EURÓPSKA ÚNIA
Európsky sociálny fond
Európsky fond regionálneho rozvoja

OPERAČNÝ PROGRAM
ĽUDSKÉ ZDROJE

Tento projekt sa realizuje vďaka podpore z Európskeho sociálneho fondu
a Európskeho fondu regionálneho rozvoja v rámci Operačného programu Ľudské zdroje
www.minedu.sk www.employment.gov.sk/sk/esf/ www.itakademia.sk

2. Regionálne rozšírenie albinov vo svete

Albinizmus sa prejavuje od narodenia a postihuje všetky rasy, napriek tomu vyššia prevalencia je v regióne Južnej Afriky. Vo svete trpí touto chorobou 1 človek z 17 000, v USA sú to 5 ľudí zo 100 000, no v Afrike je to častejšie - priemerne 1 z 5 000 - 15 000 ľudí. Najvyšší výskyt tohto ochorenia je v Tanzánii, kde je tento výskyt ešte vyšší, a to až 1 človek z 1 429. Presné počty ľudí s týmto ochorením neexistujú z dôvodu nedostatočnej registrácie. Častejší výskyt albinizmu v Tanzánii sa predpokladá z dôvodu pretrvávajúcich incestov v kmeňoch, najmä v oblasti Viktóriinho jazera, kde sa albíni vyskytujú vo vyššom počte. Okrem Tanzánie sa albinizmus v menších podieloch vyskytuje aj v Keni, Demokratickej republike Kongo, Burundi, Mozambiku a Svazijsku.

3. Albinizmus ako kultúrno-spoločenský problém, útoky na albínov

Nízke povedomie o tomto ochorení spôsobuje albínom veľmi problémy v bežnom živote, najmä vo vidieckych oblastiach afrických štátov. Ak sa dvom manželom černochoom narodí dieťa s albinizmom, manžel často obviní manželku z cudzoložstva, dieťa zavrhnú, zabijú alebo matku aj s dieťaťom jednoducho vyženú. V niektorých dedinách veria, že dieťa s bielou pokožkou nie je človek a že dedine bude prinášať nešťastie, preto ho väčšinou zabijú. Problémom býva aj nástup dieťaťa do školy. Deti bývajú šikanované, segregované. Zdravé deti sa boja spolužiakov dotýkať, lebo veria, že sa biela pokožka prenesie aj na nich.

Najbrutálnejším problémom, ktorému musia albíni čeliť je viera, že majú čarovnú moc a časti ich tiel majú zázračné účinky. Útoky na albínov organizujú šamani, miestni liečitelia spolu s miestnymi gangami, ktorým zaplatia a tí následne albína napadnú. Albíni sú zmrzačovaní. Odsekávajú im časti končatín, uši, genitálie, kožu aj s vlasmi. Šamani z týchto častí varia špeciálne nápoje, ktoré majú údajne čarovnú moc a tie následne predávajú, hlavne na čiernom trhu. Okrem toho predávajú aj samotné časti končatín, ktoré sa už dostávajú aj za hranice Afriky.

Hroby albínov sú veľmi často vykrádané. Niektorí veria, že kosti zahrabané do zeme sa premenia na diamanty a oni tak zbohatnú. Rybári do svojich sietí vpletajú vlasy albínov, aby mali lepšie úlovky.

4. Prípadová štúdia – príbeh jednotlivca

Na internete je niekoľko výpovedí jednotlivcov k tomuto problému v slovenskom, príp. českom jazyku.

5. Politické riešenie problému albínov

Európsky parlament v roku 2008 vydal uznesenie, v ktorom odsudzuje zabíjanie albínov a vyzýva vládne orgány a občiansku spoločnosť na spoluprácu v záujme ochrany všetkých albínov. Organizácia spojených národov, na zasadnutí venovanom ochrane ľudských práv, predložila správu, ktorá sa venuje diskriminácii albínov. UNICEF pre nich organizuje rôzne zbierky. Katolícka cirkev verejne odsúdila zabíjanie albínov v Afrike.

Bežní obyvatelia si postupne získavajú dôveru vzdelanejších obyvateľov, čím sa informácie o tejto chorobe dostávajú do povedomia aj v odľahlejších oblastiach. Dokazovanie a tresty pre

Ľudí, ktorí týchto albínov napádajú je veľmi komplikované, pretože miestni obyvatelia často neveria úradom. V Mozambiku boli v októbri 2016 odsúdení dvaja muži na smrť za zavraždenie mladej albínskej ženy a predaja jej pozostatkov.

Albíni sa postupne dostávajú do verejných funkcií. Napr. v Tanzánii prvá albínska poslankyňa Al-Shymaa Kway-Geer si sama adoptovala niekoľko albínskych detí. Bojuje za to, aby boli ľudia postihnutí touto chorobou vzdelávaní, mali rovnaké príležitosti ako zdraví ľudia. Ona sama bola v mladosti prenasledovaná a osočovaná za svoj výzor. V Tanzánii sa zaviedlo sčítanie albínov, vybudované špeciálne centrá, v ktorých sa albínom venujú špecialisti z odboru psychológie, školstva, zdravotníctva a iní. Hroby albínov sú zalievajú betónom, aby sa zabránilo ich vykrádaniu. V októbri 2016 sa v hlavnom meste Kene - Nairobi konala prvá súťaž krásy pre ľudí postihnutých albinizmom. Cieľom tohto projektu bolo upozorniť na šikanovanie albínov a povzbudiť ich sebavedomie.

Dôležité je záverom vyučovacej hodiny je potrebné žiakov sa opýtať na ich pohľad na túto tradíciu. Aký význam má tradícia v menej rozvinutých regiónoch? Kde je hranica medzi tradíciou a ľudským životom?

Internetové zdroje, s ktorými možno pracovať (cit. 19. 5. 2017):

<http://www.national-geographic.cz/clanky/albini-v-africe-jsou-obetmi-mnoha-vrazd-mistni-samani-dostanou-za-jejich-telo-tisice-dolaru.html>

http://www.rozhlas.cz/plus/zaostreno/_zprava/reportaz-o-zivote-albinu-v-tanzanii-lide-veri-ze-jsme-duchove-sekaji-nase-tela-vykradaji-nam-hroby--1653890

<http://www.tandfonline.com/doi/abs/10.1080/03014460701401261>

<http://www.pluska.sk/plus-7-dni/zahranicie/africke-deti-ako-lovna-zver-malych-albinov-zabijaju-kvoli-pokozke.html>

https://en.wikipedia.org/wiki/Persecution_of_people_with_albinism

<http://www.ta3.com/clanok/1093041/konala-sa-prva-sutaz-krasy-pre-albinov-v-keni-nasli-krala-aj-kralovnu.html>

<http://www.europarl.europa.eu/sides/getDoc.do?pubRef=-//EP//NONSGML+MOTION+P6-RC-2008-0387+0+DOC+PDF+V0//SK>

<http://www.tanzaniatoday.co.tz/news/the-pope-launches-a-campaign-to-help-african-albinos-helpafricanalbinos>

<http://www.imdb.com/title/tt3077150/>

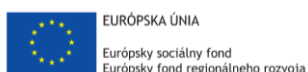
Poznámka autora metodiky:

Predpokladáme, že téma zaujme žiakov a bude náročnejšie dodržať jej časový rámec.

POSTREHY A ZISTENIA Z VÝUČBY

Zhrnúť najdôležitejšie postrehy a zistenia z overovania metodiky.

Tento projekt sa realizuje vďaka podpore z Európskeho sociálneho fondu a Európskeho fondu regionálneho rozvoja v rámci Operačného programu Ľudské zdroje
www.minedu.sk www.employment.gov.sk/sk/esf/ www.itakademia.sk

---

ALTERNATÍVY METODIKY

NEPOVINNÉ POLE. Ak si to situácia vyžaduje, uviesť aj alternatívne postupy. Prispôsobenie metodiky pre SOŠ.